Utlåtande JsUU 22/2026 rd─ B 19/2026 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Statsrådets klimatårsberättelse 2026

Till miljöutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets klimatårsberättelse 2026 (B 19/2026 rd): Ärendet har lämnats till jord- och skogsbruksutskottet för eventuellt utlåtande till miljöutskottet. Tidsfrist: 16.10.2026.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- specialsakkunnig Sally Weaver, miljöministeriet
- ledande expert Jaakko Nippala, jord- och skogsbruksministeriet
- konsultativ tjänsteman Jaana Kaipainen, jord- och skogsbruksministeriet
- konsultativ tjänsteman Birgitta Vainio-Mattila, jord- och skogsbruksministeriet
- forskningsprofessor Raisa Mäkipää, Naturresursinstitutet
- specialforskare Tarja Silfver, Naturresursinstitutet
- branschdirektör Jari Liski, Meteorologiska institutet
- jordmåns- och klimatexpert Heikki Aro, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- skogsombudsman Mats Holmgård, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf
- energi- och klimatchef Ahti Fagerblom, Skogsindustrin rf
- ledande expert (klimat) Hanna Aho, Finlands naturskyddsförbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- arbets- och näringsministeriet
- Den finländska vetenskapspanelen för skogsbioekonomi
- Finlands skogscentral
- Finlands miljöcentral
- forskningsenheten BIOS
- Kolbindning rf
- Pro Vege ry
- Finlands Sågindustri rf
- WWF Finland.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Lägesbild

Utskottet anser att klimatårsberättelsen 2026 ger en heltäckande sammanfattning av utsläppsutvecklingen, hur klimatåtgärderna framskrider och åtgärdernas inverkan på uppnåendet av klimatmålen. Ett varierande tema i klimatårsberättelsen är denna gång kostnaderna för utsläppsminskningar och åtgärdernas kostnadseffektivitet. Utskottet delar den ståndpunkt som framförts under sakkunnigutfrågningen, enligt vilken det är särskilt oroväckande att markanvändningssektorn har blivit en nettoutsläppskälla. Samtidigt betonar utskottet i likhet med klimatårsberättelsen att uppskattningarna av utsläpp och sänkor inom markanvändningssektorn är förenade med fler osäkerhetsfaktorer än uppskattningarna inom andra sektorer. Det är inte heller i dagsläget möjligt att med tillräcklig noggrannhet följa genomförandet och effekterna av alla klimatåtgärder inom markanvändningssektorn. Utskottet har i sina tidigare utlåtanden om klimatårsberättelsen (senast JsUU 24/2025 rd — B 16/2025 rd) utförligt behandlat osäkerhetsfaktorerna inom markanvändningssektorn både med avseende på uppställandet av klimatmål och med avseende på genomförandet och uppföljningen av klimatåtgärder.

Enligt klimatårsberättelsen uppgick Finlands totala utsläpp exklusive markanvändningssektorn till 36,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2025. De totala utsläppen minskade med cirka 7 procent jämfört med 2024. Sedan 2005 har de totala utsläppen exklusive markanvändningssektorn minskat med sammanlagt 48 procent. Med nettoutsläpp avses de sammanlagda utsläppen och sänkorna inom alla sektorer. År 2025 uppgick nettoutsläppen till 46 miljoner ton koldioxidekvivalenter, och de minskade något jämfört med 2024. På lång sikt har nettoutsläppen inte minskat, utan de har varit i genomsnitt 43 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2005—2025. Utsläppsminskningen påverkas i betydande grad av hur utsläppsminskningsåtgärderna inom utsläppshandelssektorn framskrider. Inom utsläppshandelssektorn minskade utsläppen med 1,4 miljoner ton koldioxidekvivalenter, det vill säga med cirka 11 procent jämfört med året innan. Detta beror bland annat på att användningen av stenkol som energikälla har upphört och på att användningen av andra fossila bränslen och torv har minskat. Sedan 2005 har utsläppen inom utsläppshandelssektorn minskat med sammanlagt 64 procent.

Enligt snabbestimatet uppgick växthusgasutsläppen inom ansvarsfördelningssektorn till 24,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2025. De minskade således med cirka 5 procent jämfört med 2024. Under perioden 2005—2025 har utsläppen inom ansvarsfördelningssektorn minskat med sammanlagt 29 procent. Energibaserade utsläpp som hör till ansvarsfördelningssektorn är föremål för tvärgående åtgärder, såsom skyldigheten att distribuera biobrännolja samt utsläppshandeln för bränsledistribution (ETS2), som syftar till att genom prisstyrning minska användningen av fossila bränslen. Enligt klimatårsberättelsen beror minskningen av utsläppen inom ansvarsfördelningssektorn bland annat på höjda distributionsskyldigheter. Även växthusgasutsläppen från jordbruket minskade med 2 procent jämfört med 2024. År 2025 uppgick jordbrukets växthusgasutsläpp till 6,3 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Enligt klimatårsberättelsen berodde minskningen på en liten minskning av antalet djur och på de därav följande minskade utsläppen från matsmältning och gödselhantering.

Cirka tre fjärdedelar av utsläppen från jordbruket är jordmånsrelaterade, om man förutom markanvändningssektorns koldioxidutsläpp även inkluderar jordbrukssektorns utsläpp av dikväveoxid. Av dessa utsläpp hänför sig i sin tur cirka tre fjärdedelar till torvmarker. Utsläppen i anslutning till jordbruksmark som rapporteras inom markanvändningssektorn uppgick 2025 till cirka 8,8 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Mellan 2021 och 2025 minskade utsläppen från åkermark med 5 procent och från betesmark med 9 procent. Som helhet var markanvändningssektorn enligt snabbestimatet en nettoutsläppskälla på 9,4 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2025. Markanvändningssektorn har tidigare varit en betydande nettosänka i Finland, men 2018 och från och med 2021 har sektorn varit en nettoutsläppskälla. Utskottet granskar längre fram situationen inom markanvändningssektorn mer ingående ur sitt eget ansvarsområdes perspektiv.

Bedömning av uppnåendet av klimatmålen

Vid sakkunnighörandet framfördes att de nationella klimatmålen inte kommer att uppnås med de nuvarande åtgärderna. För att uppnå klimatlagens mål om koldioxidneutralitet 2035 krävs ytterligare åtgärder inom alla sektorer. Inte heller klimatlagens utsläppsminskningsmål för 2030 och 2040 kommer att uppnås med de nuvarande åtgärderna. Behovet av ytterligare åtgärder är cirka 0,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter fram till 2030 och 2,2 miljoner ton koldioxidekvivalenter fram till 2040. Enligt scenariot baserat på planerade åtgärder kan utsläppsminskningsmålen för 2030 och 2040 ändå uppnås om lösningar som baserar sig på avskiljning av koldioxid beaktas.

Målet enligt EU:s ansvarsfördelningsförordning är en minskning med 50 procent fram till 2030 jämfört med nivån 2005. Finlands utsläpp underskred utsläppskvoten 2021—2023. Däremot överskred utsläppen kvoten 2024 och 2025. Enligt de uppskattningar som framfördes vid sakkunnighörandet uppnår Finland med de planerade åtgärderna och flexibiliteterna sitt kumulativa mål för ansvarsfördelningssektorn som består av årliga utsläppskvoter 2021—2030, även om utsläppsnivån år 2030 kommer att vara högre än utsläppskvoten för det året.

Enligt klimatlagen ska en klimatplan för markanvändningssektorn utarbetas minst varannan valperiod. Planen utarbetas således nästa gång under den valperiod som börjar 2027. Målet i klimatplanen för markanvändningssektorn för 2035, det vill säga en årlig nettoeffekt på minst 3 miljoner ton koldioxidekvivalenter, uppnås genom åtgärderna i klimatplanen för markanvändningssektorn. Enligt den halvtidsöversyn av klimatplanen för markanvändningssektorn som publicerades 2026 är målet fortfarande möjligt att uppnå enligt den senaste tillgängliga scenariogranskningen. För närvarande har cirka en tredjedel av målet uppnåtts. Vid sakkunnighörandet framfördes dock att nivån är otillräcklig för att uppnå det nationella målet om koldioxidneutralitet 2035.

Enligt EU:s LULUCF-förordning ska medlemsstaterna under åtagandeperioden 2026—2030 säkerställa att de beräknade upptagen av växthusgaser inom markanvändningssektorn är minst lika stora som utsläppen under perioden 2021—2025. I beräkningarna för skogsmark under den första åtagandeperioden får så kallade tekniska korrigeringar göras, vilket har en betydande inverkan på det slutliga resultatet. Den tekniska korrigeringen av referensnivån för skog är för närvarande under beredning och enligt naturresursinstitutets preliminära korrigering av

referensnivån för skog som färdigställdes sommaren 2026 verkar det möjligt att Finland skulle kunna uppnå sina åtaganden enligt EU:s LULUCF-förordning under perioden 2021—2025. Situationen klarnar slutgiltigt 2027.

Under den andra åtagandeperioden enligt EU:s LULUCF-förordning ska Finland öka nettosänkan mot målet på 11,3 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2030. Vid sakkunnighörandet framfördes att markanvändningssektorns kolbalans fram till 2030 måste förbättras med cirka 21 miljoner ton koldioxidekvivalenter från den nuvarande nivån. För att uppnå målet måste Finland avsevärt minska utsläppen och stärka sänkorna inom markanvändningssektorn, säkerställa att markanvändningssektorns växthusgasinventering är tillförlitlig och utveckla växthusgasinventeringen så att den bättre omfattar åtgärder som förbättrar kolbalansen.

I enlighet med sina tidigare utlåtanden om klimatårsberättelsen (senast JsUU 24/2025 rd) betonar utskottet att det är särskilt viktigt att Finland baserar beräkningen av kolsänkorna på tillförlitliga och jämförbara metoder. Vid halvtidsöversynen 2025 beslutade regeringen att satsa 8 miljoner euro på att utveckla beräkningen av kolsänkor och kollager. Utskottet betonar att växthusgasinventeringens tillförlitlighet bör förbättras genom mätningar av växthusgaser och satellitdata samt genom att resultaten av växthusgasinventeringen jämförs med uppskattningar som gjorts utifrån mätningar i atmosfären. Meteorologiska institutet har visat att koltillförseln till åkermarkens jordmån är betydligt större än vad som anges i växthusgasinventeringen och på vallåkrar till och med 100—160 procent större. Den nya metoden förbättrar uppskattningarna av åkrarnas kolbalans och dess effekter utreds för närvarande. Meteorologiska institutet bedömer för närvarande också tillförlitligheten hos skogarnas kolbalans med motsvarande metoder.

Den nuvarande växthusgasinventeringen identifierar inte effekterna av många åtgärder som förbättrar kolbalansen. Utskottet instämmer i den synpunkt som framfördes vid sakkunnighörandet, enligt vilken växthusgasinventeringen måste utvecklas så att den bättre beskriver klimatåtgärdernas inverkan på kolbalansen. Dessutom kan tekniska sänkor utnyttjas för att uppnå målet om koldioxidneutralitet 2035. Avskiljning av koldioxid har inte beaktats i klimatårsberättelsens scenario baserat på nuvarande åtgärder. Emellertid kan utsläppsminskningsmålen för 2030 och 2040 uppnås enligt scenariot baserat på planerade åtgärder om lösningar som baserar sig på avskiljning av koldioxid beaktas. Utskottet instämmer i klimatårsberättelsens konstaterande att en förutsägbar och långsiktig regleringsmiljö främjar placeringen av rena investeringar i Finland, vilket kan stödja både uppnåendet av klimatmålen och locka till sig nya investeringar och stärka en hållbar tillväxt.

Jordbruket

Utskottet betonar i likhet med sina tidigare utlåtanden att man vid beredningen av klimatåtgärder ska beakta eventuella konsekvenser för livsmedelsproduktionen i Finland. I klimatarbetet inom jordbruket bör man försäkra sig om att förutsättningarna för den nationella livsmedelsproduktionen inte försämras eller livsmedelsförsörjningen äventyras. Utskottet betonar vikten av att sörja för en frisk och bördig jordmån för att minska utsläppen från jordbruksmark och främja kolbindningen. Med gynnsamma odlingsmetoder, såsom växttäcke vintertid, fånggrödor, fleråriga vallar och lindrigare jordbearbetning, är det möjligt att effektivisera kolbindningen i jordbruksmark. Samtidigt bör det utredas vilka möjligheter

växtförädling och valet av växtsorter kan medföra. Sammantaget anser utskottet att det är viktigt att klimatåtgärderna inom jordbruket genomförs på ett sätt som stöder förutsättningarna för livsmedelsproduktion, inte försämrar dem. Det är inte omöjligt att kombinera dessa mål. Klimatarbete utförs också för närvarande. Utskottet betonar den förändring som sker på gårdarna och vars betydelse syns som mätbara utsläppsminskningar först efter flera år. (JsUU 24/2025 rd och JsUU 24/2024 rd — B 16/2024 rd).

Med stöd av sakkunnigyttranden konstaterar utskottet att det av klimatårsberättelsen tydligare än för närvarande bör framgå att ansvarsfördelningssektorns metanutsläpp från jordbruket huvudsakligen uppstår genom djurens matsmältning och att utsläppen av dikväveoxid kommer från jordbruksmark, särskilt till följd av gödsling av växter. Dikväveoxid uppstår dessutom vid gödselhantering och från dikade torvåkrar. Att minska dessa utsläpp utan att minska växt- och animalieproduktionen är en långsam process och kräver utöver ökad produktivitet riktade åtgärder, såsom precisionsodling och utveckling av näringsåtervinningen och gödselhanteringen, exempelvis i anslutning till biogasproduktion. Därför krävs det långsiktiga åtgärder och tid för att minska jordbrukets utsläpp inom ansvarsfördelningssektorn. I likhet med dem som lämnat yttranden fäster utskottet uppmärksamhet vid att många utsläppsminskningsåtgärder som vidtas inom ansvarsfördelningssektorns jordbrukssektor också påverkar jordbrukets utsläpp inom markanvändningssektorn.

Inom markanvändningssektorn rapporteras koldioxidutsläppen från åker- och betesmark. I yttranden till utskottet framförs torvåkrarnas betydelse när det gäller att minska de utsläpp från jordbruket som rapporteras inom markanvändningssektorn. Utskottet har behandlat torvåkrarnas betydelse för försörjningsberedskapen i sina tidigare utlåtanden (senast JsUU 24/2025 rd). Utskottet betonar den information om koltillförsel som växterna producerar i marken som framfördes vid utfrågningen av sakkunniga och som fåtts genom sammanslagning av satellitdata och koldioxidmätningar. Som det konstateras ovan visar de senaste forskningsrönen att koltillförseln till åkermarkens jordmån är betydligt större än vad som beräknats i växthusgasinventeringen. På vallåkrar är koltillförseln rentav dubbelt så stor. Effekterna av den nya metoden utreds för närvarande. Utskottet anser att en förbättring av metoderna för växthusgasinventeringen är nödvändig för planeringen och uppföljningen av klimatåtgärderna inom markanvändningssektorn. I nästa klimatårsberättelse är det motiverat att redogöra för utvecklingen av metoderna för växthusgasinventeringen.

Utskottet fäster åter uppmärksamhet vid de konsumtionsrelaterade utsläppen, som i fråga om mat har behandlats beklagligt knapphändigt i klimatårsberättelsen. Redan i sitt föregående utlåtande om klimatårsberättelsen ansåg utskottet att det är nödvändigt att ta med hushållens och de offentliga upphandlingarnas roll i granskningen (JsUU 24/2025 rd). Då konstaterade utskottet att åtgärderna för att minska utsläppen från livsmedelskonsumtion bland annat omfattar att man följer näringsrekommendationerna och minskar på matsvinnet. Dessa åtgärder har behandlats i klimatplanen på medellång sikt. Däremot ingår ingen uppföljning av dem i klimatårsberättelsen för 2026. I klimatårsberättelsen konstateras dock att offentlig livsmedelsupphandling och offentliga måltidstjänster har en viktig roll när det gäller att förbättra livsmedelssystemets hållbarhet och främja en växtbaserad kost. Utskottet föreslår att betydelsen av att minska matsvinnet granskas både ur hushållens och de offentliga måltidstjänsternas perspektiv.

Skogsbruket

Utskottet konstaterar i enlighet med sitt tidigare utlåtande (JsUU 24/2025 rd) att de antaganden om sänkorna inom markanvändningssektorn som låg till grund för målet om koldioxidneutralitet 2035 har visat sig vara felaktiga. Dessutom ger de beräkningsmetoder för växthusgasutsläpp och sänkor som används för närvarande osäkrare resultat än de beräkningsmetoder som används inom andra sektorer. Utskottet fäster uppmärksamhet vid att valet av beräkningsmetod har en betydande inverkan på skogarnas kolbalans. Exempelvis den nya metod för beräkning av koldioxidutsläppen från dikade torvmarksskogar som infördes i Finland 2021 beaktar den globala uppvärmningen, som stärker nedbrytningen av organiskt material i marken. Den nya metoden gav för samtliga dikade torvmarksskogarna i Finland ett koldioxidutsläpp från marken som är 4,7 miljoner ton koldioxidekvivalenter större än enligt den gamla metoden. Utskottet anser det nödvändigt att de metoder som för närvarande används för att beräkna skogsmarkens kolbalans ses över på motsvarande sätt som har gjorts i fråga om koltillförseln till åkermark och vall.

Utskottet instämmer i den synpunkt som framfördes vid sakkunnighörandet, enligt vilken det inte är motiverat att granska orsakerna till försvagningen av skogarnas kolsänka enbart utifrån avverkningsvolymerna. Utskottet fäster uppmärksamhet vid en utveckling där avverkningsvolymen för stamved var 78,2 miljoner kubikmeter 2018, men därefter har varit mindre. År 2025 var avverkningsuttaget 74,3 miljoner kubikmeter. Avverkningsvolymerna beror bland annat på efterfrågan på skogsindustriprodukter och branschens lönsamhet. Klimatårsberättelsen 2026 innehåller inte heller uppgifter om trädbeståndets volym och tillväxt. År 2025 var trädbeståndets årliga tillväxt cirka 103 miljoner kubikmeter, och med beaktande av avverkningsvolymen och den naturliga avgången ökade trädbeståndets sammanlagda volym med cirka 13 miljoner kubikmeter. Utskottet konstaterar i likhet med sitt utlåtande från föregående år att avverkningsvolymen i Finland inte har ökat under granskningsperioden på fem år och inte heller på årsnivå överstigit trädbeståndets årliga tillväxt (JsUU 24/2025 rd).

Skogarnas kolbalans påverkas utöver av avverkningsvolymen också av trädbeståndets tillväxt, skogarnas åldersstruktur, väderförhållandena, utsläppen från marken och, som konstateras ovan, av de beräkningsmetoder som används. Enligt sakkunnigyttrandena växer trädbeståndet långsammare på grund av att skogarna har passerat den snabbaste tillväxtfasen och på grund av torka och skogsskador. Utskottet anser att det är viktigt att situationen i fråga om skogarnas utsläpp och sänkor och de tillgängliga metoderna granskas mångsidigt och på längre sikt. Med detta mål för ögonen fäster utskottet uppmärksamhet vid genomförandet av åtgärdspaketet för att stödja skogarnas och kolsänkornas tillväxt. Åtgärdspaketet omfattar påskyndad skogsförnyelse, tätare odling av skogar, längre omloppstider, förebyggande av skogsskador, främjande av skogsgödsling och utvidgning av skogsarealen.

Utskottet anser att det framför allt handlar om att bedriva ett klimatsmart skogsbruk att upprätthålla skogarnas hälsa och tillväxtkraft samt höja virkets förädlingsvärde, och utskottet anser att det inte är motiverat att begränsa användningen av privata skogar jämfört med nuläget (JsUU 24/2025 rd och JsUU 24/2024 rd). De internationella LULUCF-åtagandena och de nationella klimatmålen skapar ingen stadig grund för att begränsa användningen av skogsegendom, med beaktande av allmänt erkända osäkerhetsfaktorer i anslutning till uppskattningen av utsläpp och sänkor inom markanvändningssektorn och metoderna samt

skillnaderna när det gäller olika EU-länders mätmetoder och kunskapsunderlag. Efter att ha tagit del av forskningsresultaten om kolbalansen i åkermark och vall är utskottet än mer övertygat om att inventeringen av växthusgaser har begränsad kapacitet att beskriva utvecklingen av skogssänkan och skogsanvändningens totala inverkan på klimatförändringen som ett globalt fenomen. (JsUU 24/2025 rd)

I bästa fall kan resurseffektiviteten, förädlingsvärdet och klimatkonsekvenserna av användningen av skog och trä förbättras samtidigt. Enligt en rapport utarbetad av Finlands klimatpanel och Den finländska vetenskapspanelen för skogsbioekonomi (Bioperäisen hiilidioksidin tulevaisuus Suomessa — Arvonlisäystä metsäteollisuuden korkeamman jalostusasteen tuotteista ja hiilidioksiditaloudesta, Suomen ilmastopaneelin raportti 5/2026) kan utnyttjandet av skogsindustrins sidoströmmar samt avskiljning, användning och lagring av biogen koldioxid skapa ett betydande ekonomiskt mervärde i Finland och samtidigt ge positiva klimatkonsekvenser. I rapporten granskas i vilken utsträckning sådana åtgärder kan kompensera för de förluster i skogsindustrins värdekedja som begränsningar av avverkningsvolymerna orsakar. I likhet med de sakkunniga bedömer utskottet att minskad avverkning skulle försämra skogsindustrins investeringsförutsättningar, tillgången till inhemsk förnybar råvara, självförsörjningen, exportinkomsterna och möjligheterna att ersätta fossila material med förnybara produkter. En begränsning av tillgången till inhemsk råvara kan enligt utskottets uppfattning leda till koldioxidläckage om skogsindustrins materialanskaffning och produktion flyttas till andra marknadsområden. Utskottet betonar betydelsen av en förutsägbar och stabil efterfråge- och investeringsmiljö för investeringar inom skogsindustrin och trävaruindustrin, inbegripet investeringar i avskiljning, lagring och användning av biogen koldioxid och i träbyggande.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår

att miljöutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande JsUU 22/2026 rd

Helsingfors 8.10.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ritva Elomaa saf
medlem Tiina Elo gröna
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Janne Jukkola saml
medlem Antti Kangas saf
medlem Teemu Kinnari saml
medlem Milla Lahdenperä saml
medlem Helena Marttila sd
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Timo Suhonen sd
medlem Eerikki Viljanen cent
medlem Peter Östman kd.

Sekreterare var

utskottsråd Susanna Paakkola.

Avvikande mening

Motivering

Klimatårsberättelsen visar att Finlands mål om koldioxidneutralitet och åtskilliga utsläppsminskningsmål fortfarande kräver ytterligare åtgärder. Ett särskilt stort orosmoment med tanke på målet om koldioxidneutralitet är markanvändningssektorn och situationen i fråga om dess kolsänkor. Enligt snabbestimatet för 2025 var markanvändningssektorn en utsläppskälla på 9,4 miljoner ton koldioxidekvivalenter.

Naturresursinstitutet lyfter i sitt yttrande fram att situationen inom markanvändningssektorn äventyrar såväl målet om koldioxidneutralitet 2035 som Finlands LULUCF-mål för perioden 2026—2030. Naturresursinstitutet påpekar också att det finns ett brett urval av åtgärder för att förbättra situationen inom markanvändningssektorn, men att det utifrån berättelsen fortfarande är oklart hur de nuvarande och eventuella framtida åtgärderna ska räcka till för att förbättra situationen. I sitt yttrande lyfter Naturresursinstitutet fram exempelvis höjning av vattennivån på torvmarker och våtmarksodling som kända och kostnadseffektiva åtgärder. Dessa åtgärder har dock under de senaste åren inte alls genomförts i tillräcklig omfattning.

Flera av dem som lämnat yttrande har framhållit att enligt klimatplanen för markanvändningssektorn ska åtgärder som stärker sänkorna ge en effekt på 3 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket är mycket lite i förhållande till målen för markanvändningssektorn. Trots den oroväckande situationen inom markanvändningssektorn har klimatplanen för markanvändningssektorn inte uppdaterats under den pågående regeringsperioden. Flera av dem som lämnat yttrande till utskottet har konstaterat att regeringens åtgärdspaket för att stärka skogarnas tillväxt och kolsänkorna, som också lyfts fram i klimatårsberättelsen, inte är tillräckligt för att svara på situationen inom markanvändningssektorn. Finlands miljöcentral påpekar att åtgärdspaketet exempelvis inte alls omfattar bekämpning av avskogning.

Kontroll av skogsbruket är en central fråga med tanke på kolsänkorna. Bland annat Naturresursinstitutet, Finlands miljöcentral och Klimatpanelen framhåller att inte bara skogarnas tillväxt utan också skogsbrukets intensitet och nivån på den årliga avverkningen måste granskas som led i arbetet med att stärka skogarnas kolsänkor. Metoder för att stärka skogarnas kolsänka kunde exempelvis vara lagstadgade krav i fråga om trädbeståndets grovlek och ålder och reglering av gallringar samt ersättningar till skogsägare för kolbindning.

Utöver markanvändningssektorn behövs ytterligare åtgärder också inom ansvarsfördelningssektorn för att Finland ska uppnå sina klimatmål. Ytterligare åtgärder behövs dessutom inom jordbruket. Enligt Klimatpanelen kan jordbrukets utsläpp av metan och dikväveoxid minskas utan att livsmedelsproduktionens nivå påverkas, bland annat genom precisionsodling, ökad användning av kvävefixerande växter såsom klöver, mer högavkastande växtsorter, gödselhantering och åtgärder på torvåkrar.

Animalieproduktionen är en betydande faktor bakom jordbrukets utsläpp, och därför är en ökad användning av växtbaserade livsmedel en nyckelfaktor för utsläppsminskningarna. Samtidigt

vore det i själva verket en betydande försörjningsberedskapsåtgärd att öka den inhemska produktionen av växtproteiner. Åtgärden skulle förbättra finländarnas livsmedelstrygghet och jordbrukets lönsamhet. Även de nyaste näringsrekommendationerna betonar vegetarisk kost av såväl klimat- som hälsoskäl, och det vore viktigt att uppmuntra till att följa dem genom olika politiska åtgärder.

Klimatårsberättelsen 2026 är den fjärde klimatårsberättelsen under Orpos regeringsperiod. Varje berättelse för 2023—2026 har haft samma budskap: Finland kan inte uppnå sina klimatmål utan betydande ytterligare åtgärder. Också de sakkunniga som jord- och skogsbruksutskottet hört har varje år lyft fram samma problem: målen kan inte uppnås utan ytterligare åtgärder. Det är därför synnerligen graverande att Orpos regering under sin regeringsperiod inte har vidtagit de ytterligare åtgärder som behövs och att Finland fortfarande befinner sig i en situation där klimatmålen glider ur händerna om inte betydande ytterligare åtgärder vidtas.

Avvikande mening

Vi föreslår

att miljöutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 8.10.2026

Tiina Elo gröna
Veronika Honkasalo vänst